

Фен Шичао

Структурно-конструктивний аспект художньо-образного тезаурусу майбутніх викладачів фортепіано

УДК 378.011.3-051:780.616.432:[78.09:019]-043.83(045)
DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-4.6>

Фен Шичао
здобувачка третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
ORCID: 0009-0000-4224-8280

Стаття надійшла у редакцію: 10.10.2025
Стаття прийнята: 20.11.2025
Опубліковано: 22.12.2025

Статтю присвячено проблемі формування художньо-образного тезаурусу майбутніх викладачів фортепіано. Обґрунтовано актуальність проблеми формування художньо-образного тезаурусу в компетентнісній парадигмі підготовки майбутніх викладачів фортепіано, їхньої різноманітної діяльності: від освітньо-навчальної, виконавсько-інтерпретаційної та викладацько-педагогічної. Усі види діяльності потребують сформованого досвіду сприйняття, розуміння, переживання, потрактування образів. Чинником успішності реалізації таких видів діяльності є сформований художньо-образний тезаурус. У статті представлено аналіз актуальних досліджень, які з різних аспектів спрямовують увагу на зазначений феномен.

Мета статті полягає в розкритті феномена художньо-образного тезаурусу майбутніх викладачів фортепіано в контексті їхньої фахової підготовки та визначенні особливостей його структурної моделі. Представлено методологію дослідження, зокрема системно-структурний та феноменологічний підходи; застосування методів аналізу, синтезу та теоретичного моделювання.

Конкретизовано сутність поняття художньо-образного тезаурусу майбутніх викладачів фортепіано. Це фахове утворення – конгломерат засвоєних термінологічних та виконавських музично-виразових атрибутів художньої техніки піаніста в їх співвідношенні з образними уявленнями, репрезентаціями, що стає основою інтерпретації фортепіанних творів у виконавській та методично-викладацькій діяльності.

Визначено компонентну структуру досліджуваного феномена, що складається з трьох таких функціональних та взаємозв'язаних компонентів: понятійно-термінологічний фонд піаніста-виконавця, що виконує когнітивно-світослядну функцію; емоційно-естетичні репрезентації, що виконує емоційно-рефлексійну функцію як почуттєво-творчої основи виконавства фортепіанних творів; комплекс виконавсько-технічного та методичного ресурсу роботи над образом твору («виконавський та методичний тезаурус»), який виконує виконавсько-інтеграційну та методико-викладацьку функції, які поєднують унікальні властивості дієвості та взаємодії попередніх двох компонентів та їхніх конструктів.

Ключові слова: тезаурус, художньо-образні репрезентації, художньо-образні уявлення, терміни, ремарки, засоби музичної виразності, музичне мистецтво, майбутні викладачі фортепіано, фортепіанна підготовка, методологія, підходи, методи.

Постановка проблеми. Виконавська підготовка майбутніх викладачів фортепіано спрямована на формування їхньої компетентності самостійно здійснювати інтерпретацію творів в умовах різних музично-педагогічних завдань, а саме пояснювати смислову ідею твору, особливості застосування засобів художньо-образної виразності задля розкриття образу, їх технічне опрацювання; гармонійно поєднувати індивідуальне та загально-визнане потрактування образу в проєкції на виконання, озвучування. Цілком логічно передбачити шлях від опанування інтерпретаційних компетентностей виконавської творчості, її атрибутів для творчої самостійності в інтерпретації твору в різних умовах і на різну аудиторію слухачів (учнів, студентів, дорослих). Однак опанування компетентностями не здійснюється на практичному рівні одразу. Закономірними є певні етапи, їхня послідовність від знань до умінь, від грамотності до компетентності, від професійно-виконавської культури до майстерності. На цьому шляху формується досвід, який О. Реброва (2023) позначає як художньо-ментальний. Він накопичується під впливом

низки чинників, наскрізним серед яких є виконавське опанування творів різних стилів, жанрів, композиторських шкіл і методів, що формує унікальну когнітивну конструкцію – художньо-образні репрезентації (Ю Янь, 2023).

Означений феномен має психологічну природу, але формується на основі саме творчо-виконавського процесу роботи над творами. Процес усвідомлення таких образних патернів створює певний символічний словник, що охоплює кластери образів з відповідними до їх втілення та озвучування виконавсько-виразовими засобами. У нашому дослідженні це позначається як художньо-образний тезаурус. У педагогічному контексті це фахове утворення, що являє собою певний запас індивідуальних художньо-образних репрезентацій, заснованих на термінологічній, художньо-мовній, семіотичній та емоційно-естетичній грамотності, яка стає основою вербального та асоціативно-метафоричного словника в роботі над виконавською інтерпретацією фортепіанних творів (Фен Шичао, 2024, с. 119).

З огляду на визначення художньо-образний тезаурус не є одноплановим, лінійним явищем,

що формується поступово, переходячи з одного стану в інший, складніший. Він є скоріше явищем гетерогенним. Питання його структури потребує докладного дослідження, що може бути здійснено шляхом теоретичного моделювання.

Аналіз актуальних досліджень. Поставлена проблема зумовлює акцентування уваги на таких аспектах: багатофункціональність та різновиди фортепіанної підготовки майбутніх викладачів, її художній контекст; інтерпретаційна культура і компетентність; художня грамотність як основа компетентності; художньо-образні репрезентації, пам'ять, художньо-ментальний досвід; тезаурус як засіб опанування професійною культурою, зокрема культурою виконавської інтерпретації шляхом якісного опанування комплексом засобів художньо-образної виразності. Зазначені аспекти у науковому дискурсі нерідко зв'язані між собою. Отже, огляд літератури представлений кризь призму такого взаємозв'язку.

Фортепіанна підготовка майбутніх викладачів відповідного фахового напрямку розглядається кризь призму її різноманітності та багатофункціональності. Наприклад, Хе Їн (Хе Їн, 2023, с. 2) вказує на два особливі напрями: індивідуальне та колективне музикування. На увагу заслуговує методичний аспект фортепіанної підготовки майбутніх викладачів, яка, з точки зору дослідницьких положень Хе Їн, виконує проєктувально-організаційну, гностично-дослідницьку, комунікативно-рефлексійну, інтегративно-творчу функції (Хе Їн, 2023, с. 4).

А. Михалюк (2019) також розглядає фортепіанну підготовку здобувачів кризь призму вже складнішого методологічного ракурсу, оскільки вказує на певні актуальні принципи, що об'єктивують процес фортепіанної підготовки. Учена узагальнює такі з них: історизм, цілісність і системність, дидактична обґрунтованість вибору кожного твору, єдність художніх, піаністичних і педагогічних знань, «розвиток умінь вербальної характеристики музичних образів з відбором, <...> врахування інтелектуально-творчого підходу щодо вирішення складних технічних і художніх завдань в освітньому процесі, <...> опанування навичками виконавської та вербальної інтерпретації творів <...>, спрямованість виконавської інтерпретації на певну вікову аудиторію слухачів <...>, принцип стимулювання творчого самовираження у процесі відтворення художніх образів вітчизняної фортепіанної музики, спрямований на активізацію творчого потенціалу піаніста» (Михалюк, 2019, с. 290–292). Продовжуючи аспект методичного характеру фортепіанної підготовки, маємо звернути увагу на дослідження Сяо Гуйяна (2025), який окремо розглядає підготовленість майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями. У цьому ракурсі дослідник визначає такі функції: викладацько-мотиваційна,

інноваційно-компетентнісна, творчо-комунікативна, інноваційно-праксеологічна (Сяо Гуйян, с. 80).

Дослідники також вказують на функціонал окремих умінь фортепіанної підготовки. Так, зокрема, Ван Чень розглядає функціональні кластери фактури та фактурних умінь, а саме через функціональні кластери: «емоційно-аудіальний; когнітивно-інтерпретаційний; хронотопно-перцептивний та художньо-перформативний» (Ван Чень, 2025, с. 205).

Щодо значущості окремих засобів виразності, їх виконавського опанування доцільно звернути увагу на дослідження Вей Сімін (темпо-ритмічні виконавські уміння, 2017); Лу Чен (артикуляційні виконавські уміння, 2015), А. Грінченко (уміння виконавського самоконтролю, 2019).

Весь комплекс виконавських умінь спрямований на формування виконавської інтерпретаційної культури піаніста. Інтерпретаційна культура у фортепіанній підготовці була предметом дослідження М. Демір (2016). Для об'єктивації такої культури важливі виконавські уміння, що межують з рівнем майстерності гри на фортепіано, методичні аспекти, необхідні для самопідготовки, а також художньо-образний аспект, який у дослідженнях представлений з різних поглядів. Так, зокрема, О. Реброва, вказує на художньо-ментальний досвід як «складне, полімодальне інтегроване утворення особистості, процес і результат духовно-практичної діяльності, що складається з поступового накопичення художньої інформації <...>, її інтелектуального збагнення та вдосконалення операційних умінь в художньо-комунікативних та інтерпретаційних процесах» (Реброва, 2023, с. 287). Інь Юань вводить до наукового тезаурусу поняття «художньо-образна пам'ять піаніста» (Інь Юань, 2017); Чжоу Є (2020) досліджує художньо-емоційний досвід майбутніх викладачів фортепіано; Ю Янь (2023) – художньо-образні репрезентації. Основою зазначених процесів є художньо-образний тезаурус, який з одного боку, складається з наявних ремарок, термінів (Сокол, 2013), що зумовлюють термінологічну грамотність студентів (Реброва & Мікулінська, 2016), а з іншого боку – знаків і символів, що наочно фіксують вимоги щодо виконання музичної тканин з точки зору художньої композиторської ідеї, що вимагає певної художньої грамотності (Лю Цяньцян, 2010). Ще один складний аспект такого тезаурусу – це комплекс певних термінів-метафор (Ростовський, 2011), які застосовуються під час інтерпретації творів на педагогічному та методично-виконавському етапах опанування.

Безпосередньо поняття тезаурусу застосовують О. Олексюк та М. Ткач (2004), зокрема музично-естетичний тезаурус як «нагромаджений інтелектуально-емоційний багаж» (Олексюк & Ткач 2004, с. 22); Ван Цзяле застосовує поняття педагогічно-інтерпретаційного тезаурусу (2021);

М. Калашник розглядає музичний тезаурус у проєкції на виконавський процес (2010; 2023).

Водночас у виконавському процесі весь цей комплекс умінь, грамотності, знань, що ґрунтуються на досвіді образних репрезентацій, складає квінтесенцію художньо-образного тезаурусу піаніста-виконавця, майбутнього викладача фортепіано. Незважаючи на представлений теоретичний матеріал щодо проблеми дослідження, у мистецько-педагогічному науковому дискурсі феномен художньо-образного тезаурусу виконавського характеру представлено недостатньо.

Мета статті – розглянути феномен художньо-образного тезаурусу майбутніх викладачів фортепіано в контексті їхньої фахової підготовки та визначити особливості його структурної моделі.

Поставлено такі завдання: уточнити сутність та особливості художньо-образного тезаурусу майбутніх викладачів фортепіано; обґрунтувати доцільність системно-структурного підходу задля визначення компонентів художньо-образного тезаурусу та їхніх властивостей.

Методологія дослідження. Методологію дослідження склав системно-структурний та феноменологічний підходи. Феноменологічний підхід дав змогу послідовного логічного розкриття сутності художньо-образного тезаурусу від його першоджерела – тезаурусу як такого, що пов'язаний з лінгвістикою, в галузі якої сенс тезаурусу є найприйнятнішою формою певного кола знань відповідної предметної галузі, на основі якої весь комплекс інформації має систематизований характер. Зокрема, А. Загнітко (2012) конкретизує, що тезаурус (гр. *“thésaurós”* – «запас, скарб») має тематичний характер, а за своєю сутністю здатен упорядкувати за «певними правилами лексики відповідної галузі (політичної, соціальної, хімічної, фізичної, математичної)», враховуючи різноманітні зв'язки між термінами, поняттями та їхніми асоціативними зв'язками (Загнітко, 2012, с. 16).

Далі феноменологія веде нас до конкретизації обраної галузі, отже, до художньої творчості. Тут тезаурус вже стає не лише сукупністю вербалізованих термінів і понять, але й набутим досвідом художньої образів та асоціацій, які конкретизуються в художньо-ментальному досвіді (Реброва, 2023). Останній виявляється в творчих процесах як ментальний інтерпретаційний акт, певна дія (Kondratska, Rebrova, Nikolai, Martyniuk, Stepanova & Rebrova, 2021). Науковці обґрунтовують ментальність процесу виконавства музиканта через те, що ця дія має розумовий характер, наповнена своєрідним діалогом між собою та «не-собою під час процесу виконання як ініціації» (Kondratska, Rebrova, Nikolai, Martyniuk, Stepanova & Rebrova, 2021, с. 136). У цьому процесі також активізуються різноманітні уявлення, зокрема «метафізика краси як сакрального простору», що поєднується

з практикою музикування в його іпостасі «Світло Досконалої Радості» (Kondratska, Rebrova, Nikolai, Martyniuk, Stepanova & Rebrova, 2021).

Безумовне задоволення від опанування художнього тексту здійснюється не лише під час його кінцевої презентації, але й в ході тривалої роботи над ним. За тлумаченням О. Ребрової, художній текст – «художньо-цілісний продукт результату творчого мислення митця, що є трансформацією реальних образних прототипів у художньо-знакову систему, зафіксовану відповідними атрибутами мови мистецтва» (Реброва, 2023, с. 287).

Вибір системно-структурного підходу був визначений тим, що заглиблення у феноменологію художньо-образного тезаурусу дало змогу визначити в ньому взаємодію різних модусів людської творчості, заснованої як на психології, естетиці, мистецтвознавстві, так і на педагогічному потенціалі мистецьких творів. Про складно-структурний характер, зокрема, музичного тезаурусу говорить М. Калашник. Вчена пише, що системним має бути вже й процес формування музичного тезаурусу – «цілеспрямованим системним педагогічним процесом, котрий відбувається за трьома умовно виявленими каналами: теоретичним, історичним і, синтезуючим попередні два, практичним (Калашник, 2023, с. 44). Уже три канали вказують на те, що можуть бути три компоненти певної системи, які перебувають у взаємозв'язку та забезпечують цілісність формування зазначеного феномена. М. Калашник пише, що музичний тезаурус має «складну ієрархічну структуру, що дає йому змогу функціонувати гнучко і динамічно, одночасно широко і всеохопно та вузько спеціалізовано» (Калашник, 2023, с. 51). Дослідниця дає обґрунтування наявності двох видів тезаурусу: загального для музикознавства та окремого для виконавця. Тут можна додати, що музичне виконавство є абсолютно різноманітним, у межах кожного виду не винятком є наявність окремих блоків тезаурусу, який складає точний фонд необхідних знань професійної грамотності. М. Калашник вказує на зв'язок між виконавським тезаурусом та репертуаром виконавця (Калашник, 2023, с. 52). Це цілком слушно через наявність різних стилів, жанрів, форм, засобів музичної виразності.

З репертуаром може бути пов'язаний і текстологічний, стильовий, семантичний підходи. Вони також застосовані у дослідженні та мають вплив на змістові лінії структурної конструкції художньо-образного тезаурусу.

Окрім зазначених наукових підходів, застосовано низку методів, як-от аналіз наукових досліджень з проблематики тезаурусу, функціональної грамотності. Синтез отриманих результатів спрямований на визначення певного кластеру, важливого в цілісному процесі функціонування

художньо-образного тезаурусу виконавця-піаніста, майбутнього викладача фортепіано.

Ще одним важливим методом є метод теоретичного моделювання. Він застосований для побудови компонентної моделі художньо-образного тезаурусу. Саме теоретичне моделювання дає змогу об'єктивно розглянути структурно-конструктивний аспект зазначеного виду тезаурусу в контексті його функціонування в інтерпретації фортепіанних творів.

Теоретичне моделювання застосовано як узагальнення теоретичного дослідження, результати якого представлені в побудові компонентів художньо-образного тезаурусу та конструктів, що їх складають.

Результати та їх обговорення. Застосування зазначеної методології, наукових підходів та методів дало змогу проаналізувати сутність поняття тезаурусу в науковому дискурсі, визначити його як педагогічний ресурс професійної підготовки майбутніх викладачів фортепіано, знайти необхідні, актуальні аспекти сучасної практики їхньої підготовки, зокрема в контексті самостійності під час роботи над виконавською інтерпретацією фортепіанних творів.

Для цього було взято до уваги поєднання музикознавського та педагогічного аспектів виконавства, що докладно представлено як суттєва характеристика та властивість мистецької педагогіки О. Ребровою (Реброва, 2025). Зокрема, вчена вказує на те, що «мистецька педагогіка є міждисциплінарним освітнім компонентом у підготовці майбутніх викладачів мистецьких дисциплін, який охоплює постулати мистецтвознавства, загальної педагогіки, методики навчання мистецтву» (Реброва, 2025, с. 169). Зокрема, її унікальність полягає в тому, що в основі педагогічного потенціалу творів мистецтва є невербальна мова, а саме: інтонаційні звукові конструкції, що наповнені певним смислом, емоційні коди, які сприймаються певним етносом, та інші явища, властиві мові мистецтва як «культурного феномена, який має свою еволюцію розвитку, зумовлену часово-просторовими діапазонами, традиціями народів, історичними подіями, що впливали на стилеутворення й загальну зміну культурних портретів епохи» (Реброва, 2025, с. 170). Саме в такій траєкторії формувався художньо-образний тезаурус, який мають опанувати майбутні викладачі фортепіано.

Педагогічний контекст тезаурусу музиканта-виконавці кореспондується безпосередньо з творчою інтерпретацією. Це підтверджується позицією Ван Цзяле (2021) щодо сутності поняття «педагогічно-інтерпретаційний тезаурус майбутнього вчителя музичного мистецтва». На думку дослідниці, цей феномен на понятійному рівні охоплює «розгалужену теоретично-логічну ієрархічну систему понять». Йдеться про такі поняття, що позначають певні феномени, якості, які набуваються студентом

шляхом «накопичення інтелектуального та емоційного багажу», котрий формується під час саме інтерпретації творів. До цього ж додається ще така характеристика, як сформованість «інтонаційно-естетичного фонду інтерпретованих зразків музичного мистецтва» (Ван Цзяле, 2021, с. 245). Отже, дослідниця акцентує увагу на двох біполярних аспектах педагогічно-інтерпретаційного тезаурусу: інтелектуальному та емоційному, які співвідносяться з якісними зразками музичних творів.

Загалом погоджуючись з поясненнями Ван Цзяле, маємо вказати на особливий аспект тезаурусу щодо інтерпретації творів, а тим більш до педагогічної інтерпретації – ремарки, терміни, позначки, які є атрибутами музичного тексту і потребують грамотного трактування.

Зазначені атрибути в історично-стильовій площині могли змінювати своє призначення. До цього ж варто враховувати культурну належність їх виконавського втілення, що потребує достатньо широкого знання. Йдеться про орієнтації художньо-світоглядного порядку, оскільки уявлення щодо знаків, образів можуть викликати певні асоціації, які суголосні з іншою культурою, музичними традиціями. Так, наприклад, розмір 6/8 може сприйматися як властивий жанру тарантели, водночас можуть виникати інші асоціації на основі виконавського досвіду, наприклад, у сонаті Л. Бетховена № 12 (1 частина, варіація 6). Можуть бути інші приклади, які мають зовсім інший сенс – зокрема «Сміливий вершник» Р. Шумана. Отже, аналогії, асоціації можуть виникати на основі попередній музичних знань, перцептивного досвіду сприйняття творів та уявлень, щодо їхнього походження на художньо-світоглядному рівні.

У педагогічному контексті це фахове утворення, що являє собою певний запас індивідуальних художньо-образних уявлень щодо співвідношення музично-мовного знаку, символу, атрибуту з репрезентаціями, заснованих на термінологічній, художньо-мовній, семіотичній та емоційно-естетичній грамотності, яка стає основою вербального та асоціативно-метафоричного словника в роботі над виконавською інтерпретацією фортепіанних творів (Фен Шичао, 2024, с. 119).

На підставі зазначеного вводимо перший компонент – поняттєво-термінологічний фонд піаніста-виконавця, який складається з таких конструктів: орієнтація в музичних термінах і ремарках; художньо-світоглядне розуміння музичного тезаурусу (полікультурний, поліхудожній аспекти). Відповідно до професійної підготовки майбутніх викладачів фортепіано такий компонент художньо-образного тезаурусу та його конструкти виконують когнітивно-світоглядну функцію як інтелектуальної основи виконавства фортепіанних творів.

Якщо перший компонент та його конструкти переважно охоплюють знанняєво-когнітивну

сферу майбутнього викладача фортепіано, то має бути компонент художньо-образного тезаурусу, який охоплює біполярну сферу особистості, а саме емоційну, що пов'язана з уявленнями образу та рефлексією його сприйняття за ознаками саме засобів виразності. Відповідно до цього можуть бути сформовані певні стереотипи, які дають змогу безпомилково сприйняти на емоційному рівні музичний твір та опановувати його художньо-образну ідею крізь призму здобутого емоційного досвіду (Чжоу, 2020), художньо-образних репрезентацій (Ю Янь, 2023), сформованих на основі художньо-образної пам'яті (Інь Юань, 2017).

Отже, доцільно ввести відповідний компонент, який, з одного боку, охоплює безпосередньо сформований фонд стереотипів сприйняття музичних образів за їхніми емоційними властивостями, їх адекватне переживання, а з іншого – рефлексію почуттів на основі оцінки, самооцінки та художньо-образних репрезентацій.

Зазначене зумовило вибрати другий компонент – емоційно-естетичні репрезентації, які складаються з таких конструктів: наявність фонду емоційно-естетичних реакцій та асоціацій на образ твору; метафоризація та вербалізація репрезентацій художнього образу. Компонент виконує емоційно-рефлексійну функцію художньо-образного тезаурусу як почуттєво-творчу основу виконання фортепіанних творів.

Наступним важливим аспектом виконавської інтерпретації фортепіанних творів є матеріалізація, тобто звукова об'єктивація уявних творчих потрактувань ідеї твору на основі сформованого художньо-образного тезаурусу. Йдеться про уміння якісного технічно-виконавського втілення художньо-образних уявлень, сформованих стереотипів сприйняття, репрезентацій образів творів, які виконувалися або вивчалися вже в перенесенні на новий. При цьому особлива увага приділена саме якості виконавського застосування атрибутів мови музичного мистецтва. Оскільки дослідження здійснювалося на основі фортепіанної підготовки майбутніх викладачів, увага була приділена саме виконавським умінням, що презентують художню техніку піаніста. Передбачено уміння диференційованого застосування такої техніки відповідно до образу твору та його супроводжувальних культурно-стильових чинників (епоха, композиторський метод, жанр тощо).

З огляду на зазначене вводимо третій компонент – комплекс виконавсько-технічного та методичного ресурсу роботи над образом твору («виконавський та методичний тезаурус»), який складається з таких конструктів: володіння уміннями точного відтворення графічних характеристик музичної тканини; співвідношення образу та засобів його виразності в роботі над інтерпретацією (за

етапами роботи та видами діяльності: виконавської, методико-викладацької).

Зазначений компонент у цілісній системі художньо-образного тезаурусу як основі інтерпретації фортепіанних творів виконує виконавсько-інтеграційну та методико-викладацьку функції, які поєднують унікальні властивості дієвості та взаємодії попередніх двох компонентів та їхніх конструктів. Ця функціональна взаємодія у дослідженні суголосна художньо-творчій ментальності, яка, за визначенням О. Ребрової, є процесом і результатом «творчих дій, спрямованих на матеріалізацію образів дійсності засобами мистецтва шляхом їх створення, подальшого розуміння та відтворення на ґрунті певних соціокультурних канонів, етно-мистецьких цінностей» (Реброва, 2023, с. 287). Останні також входять до кола змістових блоків художньо-образного тезаурусу і суголосні з першим компонентом.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. У дослідженні конкретизовано сутність поняття «художньо-образний тезаурус майбутніх викладачів фортепіано», який розглядається як фахове утворення – конгломерат засвоєних термінологічних та виконавських музично-виразових атрибутів художньої техніки піаніста у їх співвідношенні з образними уявленнями, репрезентаціями, що стає основою інтерпретації фортепіанних творів у виконавській та методично-викладацькій діяльності.

Визначено компонентну структуру досліджуваного феномена, що складається з трьох таких функціональних та взаємозв'язаних компонентів:

- поняттєво-термінологічний фонд піаніста-виконавця, що виконує когнітивно-світоглядну функцію як інтелектуальної основи виконавства фортепіанних творів; його конструкти: орієнтація в музичних термінах і ремарках, художньо-світоглядне розуміння музичного тезаурусу (полікультурний, поліхудожній аспекти);

- емоційно-естетичні репрезентації, що виконують емоційно-рефлексійну функцію як почуттєво-творчу основу виконання фортепіанних творів; його конструкти: наявність фонду емоційно-естетичних реакцій та асоціацій на образ твору; метафоризація та вербалізація репрезентацій художнього образу;

- комплекс виконавсько-технічного та методичного ресурсу роботи над образом твору («виконавський та методичний тезаурус»), який виконує виконавсько-інтеграційну та методико-викладацьку функції, що поєднують унікальні властивості дієвості та взаємодії попередніх двох компонентів та їхніх конструктів; конструкти третього компонента: володіння уміннями точного відтворення графічних характеристик музичної тканини; співвідношення образу та засобів його виразності в роботі над інтерпретацією (за етапами роботи

та видами діяльності: виконавської, методико-викладацької)

У подальшому передбачено діагностування рівня сформованості кожного з компонентів на основі розроблених критеріїв та показників їх оцінювання. Зазначене дасть уявлення про стан сформованості та ефективність традиційних методик у формування художньо-образного тезаурусу майбутніх викладачів фортепіано.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ван, Цзяле. (2021) Формування педагогічно-інтерпретаційного тезаурусу майбутніх учителів музичного мистецтва: інструментарій. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, №7(111), 239–248. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/26.pdf>.
2. Ван, Чень. (2025) Формування фактурно-стильових виконавських умінь майбутніх викладачів та учителів музичного мистецтва в процесі навчання гри на фортепіано: дис. ... доктора філософії; ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського. Одеса. URL: https://pdpdpu.edu.ua/doc/vr/2025/doc_filosofii/van_chen/dis.pdf.
3. Вей, Сімін. (2017) Методика формування темпо-ритмічних виконавських умінь майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання гри на фортепіано: дис. ... канд. пед. наук; НПУ імені М. Драгоманова. Київ. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/9cddb1312-6df7-42db-a00e-2ac434e7d945>.
4. Грінченко, А. (2019) Методика формування музично-виконавського самоконтролю майбутніх учителів музики в процесі навчання гри на фортепіано: дис. ... канд. пед. наук; СумДПУ імені А.Макаренка. Суми. URL: <http://dSPACE.pdpdpu.edu.ua/handle/123456789/2577>.
5. Демір, М. (2016) Формування інтерпретаційної культури в майбутніх учителів музики в процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук; ПНПУ імені К. Ушинського. Одеса. URL: <http://dSPACE.pdpdpu.edu.ua/handle/123456789/1658>.
6. Загнітко, А. (2012) Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Т. 4. Донецьк: ДонНУ. URL: <https://ru.scribd.com/document/523727423/Словник-Сучасної-Лінгвістики-4-Т>.
7. Ін, Юань. (2017) Формування художньо-образної пам'яті в процесі фортепіанного навчання: монографія. Одеса: ПНПУ імені К. Ушинського. 119 с. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=Ин%20Юань\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=Ин%20Юань$).
8. Калашник, М. (2023) Синтез мистецтва у фокусі музичного тезаурусу виконавця. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, № 3 (127), 44–54. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Калашник.pdf>.
9. Калашник, М. (2010) Музичний тезаурус: специфіка, властивості, форми існування (на прикладі композиторської творчості): дис. ... докт. мистецтвознавства. Київ. URL: https://uacademic.info/ua/document/0510U000906#google_vignette.
10. Лу, Чен. (2015) Методика формування вмінь музично-виконавської артикуляції майбутніх учителів музики в процесі навчання гри на фортепіано: дис. ... канд. пед. наук; Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова. Київ. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/avtoref/D_26.053.08/aref_Lu_Zen.PDF.
11. Лю, Цяньцян. (2010) Формування художньої компетентності майбутніх учителів музики та хореографії в педагогічних університетах України і Китаю: дис. ... канд. пед. наук; Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова. Київ. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/fab96d27-7eba-45d9-bd61-d0709d2a6ed0>.
12. Михалюк, А. (2019) Педагогічний вимір українського фортепіанного мистецтва як чинник формування виконавської культури майбутніх педагогів-музикантів. *Освітологічний дискурс*. № 1–2 (24–25). С. 286–296. URL: <https://doaj.org/article/fdd16da2b89447ad9099ed43663ef971>.
13. Олексюк, О., Ткач, М. (2004) Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва. Київ: Знання України. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua>irbis_nbuv>cgiirbis_64.
14. Реброва, О. (2025) Сутність і змістовий контент мистецької педагогіки у формуванні професійної компетентності майбутніх викладачів мистецьких дисциплін. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Ушинського*. № 3 (152). С. 163–172. URL: <https://nv.pdpdpu.edu.ua/Magazin>.
15. Реброва, О., Мікулінська, О. (2016) Термінологічна функціональна грамотність фахівців мистецької освіти в парадигмі організаційної науки тектології. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, № 143, 3–7. URL: <http://dSPACE.pdpdpu.edu.ua/handle/123456789/dSPACE.pdpdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4391>.
16. Ростовський, О. (2011) Теорія і методика музичної освіти: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. С. 571–580. URL: <https://studfile.net/preview/5191227>.
17. Сокол, О. (2013) Виконавські ремарки: образ світу і музичний стиль. Одеса: Астропринт. 276 с. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=Сokol%20О\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=Сokol%20О$).
18. Сяо, Гуйян. (2025) Підготовка майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями-початківцями на засадах мистецької інноватики: дис. ... докт. філософії; ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Ушинського. Одеса. URL: https://pdpdpu.edu.ua/doc/vr/2025/doc_filosofii/sao_guyian/dis.pdf.
19. Фен, Шичао. (2024) До питання художньо-термінологічної грамотності здобувачів мистецької освіти. *Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Регіональні культурні, мистецькі та освітні практики»*. Переяслав. С. 118–119. URL: <https://www.noolab.ch/ua/ua-conferences/xi-mizhnarodna-naukovo--praktichna-konferenciya-regionalni-kulturni-mistecki-ta-osvitni-praktiki>.

20. Хе, Ін. (2023) Формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування: дис. ... докт. філософії; ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Ушинського». Одеса. URL: https://uacademic.info/ua/document/0823U101683#google_vignette.

21. Чжоу, Є. (2020) Проєктування фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування художньо-емоційного досвіду школярів: дис. ... докт. філософії; ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Ушинського». Одеса. URL: <https://pdp.edu.ua/doc/vr/2020/chzhou/dis.pdf>.

22. Ю, Янь. (2023) Формування художньо-образних репрезентацій майбутніх бакалаврів музичного мистецтва засобами фортепіанних програмних творів: дис. ... докт. філософії; ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Ушинського». Одеса. URL: https://pdp.edu.ua/doc/vr/2023/yyu_yan/disert.pdf.

23. Kondratska L., Rebrova O., Nikolai H., Martyniuk T., Stepanova L., Rebrova G. Musician-performer in the field of bioethics: a mental act (Web of Science). *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2021, 11 (02), 132–138. URL: <http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/1102/PDF/1102.pdf>.

REFERENCES

1. Van, Tsiiale. (2021) Formuvannia pedahohichno-interpretatsiinoho tezaurusu maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva: instrumentarii. [The formation of the pedagogical and interpretive thesaurus of future music teachers: Instrumentation]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*, №7(111).S.239–248.URL:<https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/26.pdf>.

2. Van, Chien. (2025) Formuvannia fakturno-stylovykh vykonvskykh umin maibutnikh vykladachiv ta uchyteliv muzychnoho mystetstva v protsesi navchannia hry na fortepiano. [The formation of texture-stylistic performance skills of future music educators and teachers in the process of piano playing instruction] (Dys. doktora filosofii). DZ "Pivdenoukrainskyi natsionalnyi pedahohichni universytet imeni K. Ushynskoho", Odessa. URL: https://pdp.edu.ua/doc/vr/2025/doc_filosofii/van_chen/dis.pdf.

3. Vei, Simin. (2017) Metodyka formuvannia temporytmichnykh vykonvskykh umin maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v protsesi navchannia hry na fortepiano. [Methodology for the formation of tempo-rhythmic performance skills of future music teachers in the process of piano playing instruction] (Dys. kand. ped. nauk). Kyiv, NPU imeni M. Drahomanova. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/9cdb1312-6df7-42db-a00e-2ac434e7d945>.

4. Hrinchenko, A. (2019) Metodyka formuvannia muzychno-vykonvskoho samokontroliu maibutnikh uchyteliv muzyky v protsesi navchannia hry na fortepiano [Methodology for the formation of musical performance self-control of future music teachers in the process of piano playing instruction] (Dys. kand. ped. nauk). Sumy, Sum-DPU imeni A. Makarenka. URL: <http://dspace.pdp.edu.ua/handle/123456789/2577>.

5. Demir, M. (2016) Formuvannia interpretatsiinoi kultury v maibutnikh uchyteliv muzyky v protsesi profesiinoi pidhotovky. [The formation of interpretive culture in future music teachers in the process of professional training] (Dys. kand. ped. nauk). PNPU imeni K. Ushynskoho, Odessa. URL: <http://dspace.pdp.edu.ua/handle/123456789/1658>.

6. Zahnitko, A. (2012) Slovyk suchasnoi linhvistyky: poniattia i termyny. [Dictionary of modern linguistics: Concepts and terms]. T. 4. Donetsk, DonNU. URL: <https://ru.scribd.com/document/523727423/Словник-Сучасної-Лінгвістики-4-Т>.

7. In, Yuan. (2017) Formuvannia khudozhno-obraznoi pam'iaty v protsesi fortepiannoho navchannia. [The formation of artistic imagery memory in the process of piano instruction]. Monohrafiia. Odessa: PNPU imeni K. Ushynskoho, 119 s. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORTERMS=1&S21STR=In%20Yuan%20

8. Kalashnyk, M. (2023) Syntez mystetstva u fokusi muzychnoho tezaurusu vykonvtisia. [The synthesis of art in the focus of the performer's musical thesaurus] *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*. № 3 (127). 44–54. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Калашник.pdf>.

9. Kalashnyk, M. (2010) Muzychnyi tezaurus: spetsyfika, vlastyvoli, formy isnuvannia (na prykladi kompozytorskoï tvorchosti) [Musical thesaurus: Specificity, properties, forms of existence (on the example of compositional creativity)] (dys. dokt. mystetstvovnavstva). Kyiv. URL: https://uacademic.info/ua/document/0510U000906#google_vignette.

10. Lu, Chen. (2015) Metodyka formuvannia umin muzychno-vykonvskoi artykuliatsii maibutnikh uchyteliv muzyky v protsesi navchannia hry na fortepiano. [Methodology for the formation of musical performance articulation skills of future music teachers in the process of piano playing instruction] (Dys. kand. ped. nauk), Natsionalnyi pedahohichni universytet imeni M. Drahomanova, Kyiv. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/avtoref/D_26.053.08/aref_Lu_Zen.PDF.

11. Liu, Tsianchian. (2010) Formuvannia khudozhnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzyky ta khoreohrafii v pedahohichnykh universytetakh Ukrainy i Kytaiu. [The formation of artistic competence of future music and choreography teachers in pedagogical universities of Ukraine and China] (Dys. kand. ped. nauk), Natsionalnyi pedahohichni universytet imeni M. Drahomanova, Kyiv. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/fab96d27-7eba-45d9-bd61-d0709d2a6ed0>.

12. Mykhaliuk, A. (2019) Pedahohichni vymiry ukrainskoho fortepiannoho mystetstva yak chynnyky formuvannia vykonvskoi kultury maibutnikh pedahohivmuzykantiv. [Pedagogical dimension of Ukrainian piano art as a factor in the formation of performance culture of future music educators] *Osvitohohichni dyskurs*. 1–2 (24–25). S. 286–296. URL: <https://doaj.org/article/fdd16da2b89447ad9099ed43663ef971>.

13. Oleksiuk, O., Tkach, M. (2004) Pedahohika dukhovnoho potentsialu osobystosti: sfera muzychnoho mystetstva [Pedagogy of the individual's spiritual

potential: The sphere of musical art]. Kyiv: Znannia Ukrainy. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/irbis_nbuv/cgiirbis_64.

14. Rebrova, O., Mikulinska, O. (2016) Terminolohichna funkcionalna hramotnist fakhivtsiv mystetskoi osvity v paradyhmi orhanizatsiinoi nauky tektolohii. [Terminological functional literacy of art education specialists in the paradigm of organizational science of tectology]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky* (143), 3–7. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4391>

15. Rebrova, O. (2025) Sutnist i zmistovyi kontent mystetskoi pedahohiky u formuvanni profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv mystetskykh dystsyplin. [The essence and content of art pedagogy in the formation of professional competence of future art discipline teachers]. *Naukovi visnyk Pivdennoukrainskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni K. Ushynskoho*. 3 (152). S. 163–172. URL: <https://nv.pdpu.edu.ua/Magazin>.

16. Rostovskiy, O. (2011) Teoriia i metodyka muzychnoi osvity: navchalno-metodychni posibnyk [Theory and methodology of music education]. Ternopil: Navchalna knyha. URL: <https://studfile.net/preview/5191227>.

17. Sokol, O. (2013) Vykonvski remarky: obraz svitu i muzychnyi styl [Performance remarks: The image of the world and musical style]. Odesa: Astroprint. 276 s. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORTERMS=1&S21STR=Сокол%20О\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORTERMS=1&S21STR=Сокол%20О$).

18. Siao, Huiian. (2025) Pidhotovka maibutnikh vykladachiv fortepiano do roboty z uchniamy-pochatktivsiamy na zasadakh mystetskoi innovatyky. [Training future piano teachers to work with beginner students based on artistic innovation] (Dys. doktora filosofii), DZ “Pivdennoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. Ushynskoho”, Odesa. URL: https://pdpu.edu.ua/doc/vr/2025/doc_filosofii/sao_guyan/dis.pdf.

19. Fen, Shychao, (2024) Do pytannia khudozhno-terminolohichnoi hramotnosti zdobuvachiv mystetskoi osvity. [On the issue of artistic and terminological literacy of art education seekers]. *Materialy XI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii “Rehionalni kulturni, mystetski ta osvitni praktyky”*. Pereiaslav. S. 118–119. URL: <https://www.noolab.ch.ua/ua-conferences/xi-mizhnarodna-naukovo--praktichna-konferenciya-regionalni-kulturni-mistecki-ta-osvitni-praktiki>.

20. Khe, Yin. (2023) Formuvannia metodychnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv fortepiano v protsesi ansamblevoho muzykuvannia. [The formation of methodological competence of future piano teachers in the process of ensemble music-making] (Dys. doktora filosofii), DZ “Pivdennoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. Ushynskoho”, Odesa. URL: https://uacademic.info/ua/document/0823U101683#google_vignette.

21. Chzhou, Ye. (2020) Proiektuvannia fortepianno pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do formuvannia khudozhno-emotsiinoho dosvidu shkolariv. [Designing piano training for future music teachers to form the artistic and emotional experience of schoolchildren] (Dys. doktora filosofii), DZ “Pivdennoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. Ushynskoho”, Odesa. URL: <https://pdpu.edu.ua/doc/vr/2020/chzhou/dis.pdf>.

22. Yu, Yan. (2023) Formuvannia khudozhno-obraznykh reprezentatsii maibutnikh bakalavriv muzychnoho mystetstva zasobamy fortepiannykh prohramnykh tvoriv. [The formation of artistic-imagery representations of future Bachelors of Music Art through program piano works] (Dys. doktora filosofii), DZ “Pivdennoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. Ushynskoho”, Odesa. URL: <https://pdpu.edu.ua/doc/vr/2023/yyan/disert.pdf>.

23. Liudmyla Kondratska, Olena Rebrova, Halyna Nikolai, Tetiana Martyniuk, Liudmyla Stepanova, Ganna Rebrova. Musician-performer in the field of bioethics: a mental act (Web of Science) AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 11 (02), 2021. 132–138. URL: <http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/1102/PDF/1102.pdf>.

Structural and constructive aspect of the artistic-imagery thesaurus of future piano teachers

Feng Shichao
Postgraduate Student
The State Institution "South Ukrainian
National Pedagogical University named after
K.D. Ushynsky"
ORCID: 0009-0000-4224-8280

The article is dedicated to the problem of forming the artistic-imagery thesaurus of future piano teachers. The relevance of developing this thesaurus within the competency-based paradigm of professional training is substantiated, focusing on the various activities required of them: educational, performance/interpretive, and teaching/pedagogical. All these activities demand a well-formed experience of perceiving, understanding, emotionally experiencing, and interpreting musical images. A key factor for successfully implementing these activities is a well-developed artistic-imagery thesaurus. The article presents an analysis of current research that examines this phenomenon from different perspectives.

The purpose of the article is to uncover the phenomenon of the artistic-imagery thesaurus of future piano teachers in the context of their professional training and to determine the characteristics of its structural model. The research methodology is presented, specifically the systemic-structural and phenomenological approaches, along with the application of methods such as analysis, synthesis, and theoretical modeling.

The essence of the artistic-imagery thesaurus of future piano teachers is specified. It is defined as a professional construct – a conglomerate of acquired terminological and performance-expressive musical attributes of a pianist's artistic technique in correlation with their imagery perceptions and representations. This construct becomes the basis for interpreting piano works in both performance and methodological/teaching activities.

The component structure of the studied phenomenon is identified, consisting of three functional and interconnected components: conceptual-terminological fund of the performing pianist, which performs the cognitive-worldview function; emotional-aesthetic representations, which perform the emotional-reflective function as the creative emotional foundation for performing piano works; complex of performance-technical and methodological resources for working on the piece's imagery (the "performance and methodological thesaurus"), which performs the performance-integrative and methodical-teaching functions. These functions combine the unique properties of effectiveness and interaction of the previous two components and their constructs.

Keywords: thesaurus, artistic-imagery representations, artistic-imagery perceptions, terms, markings (remarques), means of musical expression, musical art, future piano teachers, piano training, methodology, approaches, methods.